

De essentie van een veilige poort: van productie tot installatie en gebruik

Een poort is voor veel bedrijven een goede oplossing om de toegang tot het terrein te organiseren. Een robuuste barrière die dagelijks zijn werk doet. Een poort heeft echter regelmatig onderhoud nodig om goed te blijven functioneren. En nog belangrijker, om de veiligheid van de gebruikers te garanderen. In dit artikel gaan we in op alle zaken die van belang zijn om de poort veilig te houden.

Poorten zijn er in verschillende soorten en maten. Denk aan draaiportalen voor voetgangers, speedgates voor auto's en schuifpoorten om de hele perimeter te sluiten. Allemaal manieren om de toegang tot een terrein te regelen. En stuk voor stuk moeten ze voldoen aan strenge veiligheidseisen. Maar wat mag u precies verwachten van uw leverancier? Wat doet een leverancier om te zorgen voor een veilig product? Bij wie ligt de verantwoordelijkheid voor de poort als die op uw terrein staat? En hoe voorkomt u dat een poort voor onveilige situaties zorgt? Op die vragen geven we uitgebreid antwoord in dit artikel. Maar om die antwoorden te duiden, duiken we eerst in de definitie van een veilige poort.

Wat is een veilige poort?

Een veilige poort moet voldoen aan verschillende wet- en regelgeving. Daarbij maakt de wet onderscheid tussen handbediende poorten en elektrisch aangedreven poorten. Een elektrisch aangedreven poort wordt gezien als een machine. Op grond van de machinerichtlijn en nationale regelingen, moeten deze machines voldoen aan strenge eisen op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu. Op Europees niveau geldt de zogenoemde CE-markering. Dit is een wettelijk verplichte aanduiding waar producten aan moeten voldoen binnen de Europese Unie. Daarnaast zijn er per land of regio uiteenlopende richtlijnen. In Duitsland en Zweden is het bijvoorbeeld verplicht om als eigenaar de poort jaarlijks te laten onderhouden door een gecertificeerde partij. In Frankrijk moet iedere automatische poort voorzien zijn van een waarschuwingslicht en verlichting.

Hoe wordt een poort CE-gemarkeerd?

De veiligheidseisen schrijven voor dat producenten van machines de risico's voor gebruikers op letsel of schade moeten beperken. De gevaren verdelen we grofweg over drie vlakken:

- Gevaar voor botsen
- Gevaar voor beknelling
- Gevaar voor breuken, als gevolg van het steken van ledematen door een poort

Bij het ontwerpen van een poort brengen producenten alle mogelijk gevaren in kaart. Daarvoor maken ze een risicobeoordeling van zaken zoals scherpe randen of onderdelen waarin een persoon bekneld kan raken. In het ontwerp moeten fabrikanten die gevaren zo goed mogelijk elimineren. Er zijn echter ook functionele delen die ze niet kunnen aanpassen. Een elektrisch aangedreven poort heeft nu

eenmaal een bewegend deel dat tegen iemand kan aanbotsen. Als producenten dergelijk gevaar niet kunnen wegnemen, moet ze het beveiligen. Bijvoorbeeld door afschermingen of veiligheidssensoren te plaatsen.

Restrisico's en keuring

Ondanks deze maatregelen bestaat er altijd nog een kans op restrisico's. Een voorbeeld: een poort is voorzien van veiligheidssensoren om personen te detecteren, maar de poort kan nog steeds met lage snelheid tegen iemand aan botsen. Dit is een acceptabel risico, waarbij er een minimale kans op letsel of schade bestaat. Fabrikanten moeten gebruikers wel wijzen op eventueel restgevaar. Zoals een vermelding in de gebruikershandleiding. Is het risico niet aanvaardbaar, dan moet een fabrikant het ontwerp aanpassen. Vervolgens moeten producenten ieder nieuw type poort door een onafhankelijke instantie laten keuren. Die partij controleert op de minimale vereisten, zoals beschreven in de productnorm. Die schrijft bijvoorbeeld voor welke kracht een automatische poort maximaal mag uitoefenen bij het openen en sluiten. Als de instantie goedkeuring geeft, voldoet het product aan de normen van de Europese Unie plus Zwitserland, Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.

Waarborgen van kwaliteit

Met de CE-markering voldoen fabrikanten dus aan de norm. Per product houden ze ook een technisch constructiedossier bij hoe iedere poort geproduceerd is. Daarbij is het belangrijk om aan te tonen dat niet alleen het eerste, maar ook de daaropvolgende producten veilig zijn. Dat waarborgen producenten in de factory production control, waarbij ze iedere procedure in de productie vastleggen. Daarnaast neemt een onafhankelijke instantie regelmatig steekproeven van onderdelen. Daarvoor vragen ze materiaalcertificaten op, waarmee fabrikanten aantonen dat een product conform de norm is geproduceerd. Mochten er incidenten plaatsvinden met een poort, dan tonen ze daarmee aan dat er geen fouten zijn gemaakt in de productie.

Duur- en krachttesten

Naast de algemene productnormen hebben fabrikanten het recht om mechanische constructies zelf te testen. Ze voeren onder meer duurtests uit, om inzicht te krijgen in de levensduur van componenten. Zo bepalen ze welke kritische onderdelen gevoelig zijn voor slijtage. Duurtests zijn vaak gericht op specifieke eigenschappen. Producenten testen bijvoorbeeld op temperatuur, windkracht en andere waarden. Daarmee bepalen ze onder welke condities een poort optimaal blijft presteren. Zo kunnen ze componenten verbeteren of de onderhoudsinterval beter bepalen.

Daarnaast zijn er componenten die fabrikanten fysiek testen. Dat doen ze om de krachten die vrijkomen bij bepaalde bewegingen van een poort te berekenen. Door diverse krachten uit te oefenen, krijgen ze meer inzicht in de impact op de componenten. Waar ontstaan mogelijk vervormingen? Bij welke kracht is de kans op letsel minimaal? Op basis daarvan kunnen producenten onder andere de maximale snelheid van een machine bepalen. Zo zorgen ze ervoor dat de producten veiliger het veld in gaan.

Installatie

Veel producenten hebben de installatie van producten in eigen beheer. Want een poort die niet goed geïnstalleerd is, brengt mogelijk alsnog de veiligheid in het gedrang. Als een poort verkeerd bevestigd wordt, is de installateur wettelijk aansprakelijk. Mits is vastgesteld dat de fabrikant een deugdelijk product heeft geleverd. Daarom adviseren producenten vaak om de installatie uit te laten voeren door gekwalificeerde monteurs. Deze mensen zijn getraind om het product op de juiste manier te bevestigen. Daarnaast weten ze ook exact met welke omgevingsfactoren – zoals voldoende ruimte en groenvoorzieningen – ze rekening moeten houden. En ze beschikken over de certificaten om

volgens de juiste procedures – zoals Lock Out, Tag Out – te werken. Zo voorkomen ze dat producten onjuist gebruikt worden.

Verantwoordelijkheid van de eigenaar

Na de installatie ligt de verantwoordelijkheid voor de poort bij de gebruiker. Wat veel eigenaren van een poort zich niet realiseren is dat de CE-certificering ook op hen van toepassing is. Als bedrijven een automatische schuifpoort willen plaatsen, zijn ze wettelijk verplicht om een CE-gecertificeerd product te kopen. Als de poort materiële schade of letsel veroorzaakt, dient de eigenaar bovendien aan te tonen dat de poort aan alle regels voldoet en naar behoren functioneerde. Kan de eigenaar dat niet? Dan loopt hij het risico aansprakelijk gesteld te worden en dat de verzekering niet uitkeert. Naast het gevaar op ongelukken, lopen bedrijven daardoor ook risico op stagnatie van hun bedrijfsprocessen. De oorzaken voor een onveilige poort verschillen per situatie. We zetten ze op een rijtje.

1. Gebrekkig onderhoud

Een machine bestaat uit honderden componenten die regelmatig controle en onderhoud nodig hebben. Alleen zo kan een poort optimaal functioneren en blijft de veiligheid van de installatie gegarandeerd. In verschillende Europese landen is het zelfs verplicht om (half)jaarlijks de machine te laten testen en te beoordelen of de installatie nog werkt. In Nederland is er geen termijn voor onderhoud, maar is de eigenaar wel verantwoordelijk voor het, door de fabrikant voorgeschreven, onderhoud.

2. Aanpassingen aan de poort

Onderhoud aan de poort wordt niet altijd door de leverancier uitgevoerd. Het komt regelmatig voor dat onderdelen worden weggehaald, aangebracht of vervangen zonder gedegen analyse. Aanpassingen kunnen mogelijk leiden tot een onveilige poort en een ongeldige CE verklaring. Daarom is het verstandig om het onderhoudsbedrijf aanpassingen aan de poort te laten registreren en eventueel aanvullende CE verklaringen laten te leveren.

3. Situatie rondom de poort verandert

Bij de installatie van een poort stemt de installateur de veiligheidsvoorzieningen af op de situatie rondom de poort. Denk daarbij aan begroeiing, gebouwen, hekwerk en andere beveiligingen. Als de omgevings situatie echter verandert, loopt de eigenaar het risico dat de poort niet veilig genoeg meer is, en aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

Complexiteit vraagt om expertise

Zoals beschreven is de veiligheid van een poort afhankelijk van wet- en regelgeving, productie, installatie en onderhoud. Daarbij zijn diverse partijen betrokken, die ieder hun eigen verantwoordelijkheid hebben. Het staat echter vast dat een poort een complexe installatie is met talloze (bewegende) componenten. Dat vraagt om een ervaren expert die de duurzaamheid van de machine kan waarborgen. Zo voorkomen bedrijven niet alleen nadelige incidenten, maar garanderen ze ook de veiligheid op het terrein.

Voor meer informatie: heras.nl/service